

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de donatori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

„Europa centrală“.

— Cartea lui Frideric Naumann. —

VII.

Dar aceea ce va face Europa centrală după război, vor face și celelalte state din lume: se vor organiza și aprovisiona și ele, se vor pregăti din greu pentru noul război, pentru că suntem departe de epoca, în care toate popoarele din lume au să se contopească într-o comunitate de interese. Până atunci trebuie să existe grupări de state, grupări de interese. O astfel de grupare de state și de interese are să fie și Europa centrală, ca o putere necesară între Rusia și Anglia. Toate statele din Europa centrală își vor avea viața lor, vara și iarna lor, cultura lor, grijile și gloria lor proprie, dar mișcarea lor se va face după legi anumite, întocmai ca a planetelor, pentru că ele au menirea să întărească statul care conduce și căruia aparțin și ele. Așa fac și statele unite americane: atrag spre ele toate statele și stăruiele, nu pentru a le înghiți, ci pentru a le conduce. Și așa s'a făcut și pe alte locuri. Fiecare stat trebuie să-și afle locul într-o grupare oarecare. Și-l vor afla și statele neutrale. Vor fi grupări de oameni și de popoare mai mari decât Europa centrală, anume, Anglia, America, Rusia. Europa centrală va fi deci a patra putere în lume, dar ea trebuie să fie cea mai bine organizată, pentru că pe calea aceasta se ajungă a fi prima putere.

Autorul cărții vorbește despre fiecare din grupările mai mari, ca estensiune și ca populație, anume, despre Rusia, Anglia, America, le caracterizează și constată, că toate sunt mai mult ori mai puțin internaționale, având de basă religiozitatea, remasă moștenire dela lumea veche, crescută în creștinism. Creștinismul a voit să facă din toți oamenii o turmă și un păstor, dar nu i-a succedat. Din multele frământări ne-am ales cu diferite și multe confesiuni. Au venit apoi literaturii și filosofii, dar nici ei nu au putut să facă organizarea omenească după percepțiile rațiunii. S'a ivit în urmă mercantilismul, ideea comerțului liber, îmbrățișată de Englezi. Interesele economice au început să se apropie oamenii și să-i lege. Internaționalismul e reprezentat deci în Anglia prin comerțul liber, iar în Germania prin social-democrație, care are de basă comunitatea muncii. Organizația aceasta, care era la început o organizație proletară, a atras în apele ei capitalismul, și acum merg mână în mână. Chestia e deci aceea, că oare Europa centrală, cu organizarea care voim să i se dea, va putea ajunge să fie în economia mondială un corp puternic, egal cu mercantilismul englez și american? Ori apoi va fi mai bine să se lege o învoială oarecare cu Anglia, sau cu Rusia? Ce am putea să așteptăm dela o înțelegere cu Rusia, și ce dela o înțelegere cu Anglia?

Favorabilă pentru Germania ar fi și una și alta, dar sufletul german nu se poate însuși nici pentru una, nici pentru alta. Germania trebuie deci să devină singură, împreună cu Austro-Ungaria, un corp mare în economia mondială, o putere de prima clasă. Natural, că celelalte state și celelalte națiuni, cu excepția Germanilor din Austro-Ungaria, nu au prea mare dorință de a vedea pe Germanii ridicați la un rol mare de conducere. Interesele lor cele mari le constrâng însă să accepte conducerea Germanilor. Pentru că popoarele cele mici, statele mici, cari trăesc din import și esport, trebuie să fie acreditate la câte o firmă mai mare, dacă vreau să comunice neconturbate cu lumea din afară!

Crearea Europei centrale trebuie să se facă cu pricepere și cu precumpănire. Germanii au capacitatea organizatorică, dar vor trebui să-și însușească și arta de a ști tracta cu oamenii de alte limbi. De a ști gândi în felul lor, conform intereselor lor. Pentru lucrul acesta se cere bunăvoință multă, mult bun simț, pentru că cu paragrafi și statute nu se poate face nimica în direcția aceasta. La legarea unui contract sunt necesare două părți, ori mai mulți participanți, dintre cari fiecare își are interesele sale particulare. Să se facă înțelegerea întâi între Germania și Austro-Ungaria, căci dacă succede, vor putea fi atrase și alte state: Turcia, România, Bulgaria.

Germanii sunt astăzi împedecați de dușmani în comunicația cu coloniile lor, cari s'au valorat foarte bine. Pentru viitor Germania nu poate renunța la ele. La legarea păcii va căuta să și le salveze, fie și cu jertfe mari, cu concesiuni de altă natură, făcute dușmanilor ei. Cu coloniile salvate și cu alianța economică, de care e vorba, Germania și monarhia austro-ungară pot să privească apoi liniștite în fața viitorului. În cursul războiului superioritatea lor a fost forța militară. După război are să fie forța economică. Greutățile vor fi toate delăturate și Europa centrală va fi creată, ceea ce va avea de urmare urcarea productivității pământului în Ungaria, și chiar și în Turcia, unde toate teritoriile estinse din Mesopotamia au să fie aduse în stare bună de productivitate.

Numărul sufletelor tuturor celor aparținători Europei centrale s'ar putea urca la 200 milioane, cu Turcia, Bulgaria, România, față de 425 milioane ale Angliei (cu coloniile ei), de 330 milioane ale Chinei, 170 milioane ale Rusiei, etc. Ar fi un capital enorm de brațe, de forțe, care ar crește mereu, dată fiind împrejurarea, că după război se vor înmulți earăș nașterile. Statele din Europa centrală vor trebui deci să-și aibă și politica lor de înmulțire a populației, pe calea diferitelor favoruri. E vorba doară de o misiune sfântă patriotică!

Datelor statistice va trebui să li se dea o importanță deosebită. Se

știm totdeauna ce și cât produce fiecare țară, pentru că după anuarele statistice de acum nu ne putem orienta nici unul. Nu știm esact, cât se produce și cât poate fi repartizat pe fiecare cap din aceea ce se produce, deci cât poate fi esportat ca prisos, ori cât trebuie să fie importat, pentru acoperirea lipsurilor. Aceasta e baza unei economii bune în Europa centrală.

Cea mai veche și cea mai mare putere economică e astăzi fără îndoială Anglia. Are pământuri pline de comori (minerale), are fabrici, căi ferate, vapoare multe și colonii, cari sunt acum adevărate provincii engleze. După război va fi și mai mare, pentru că Australia, Africa de sud și Canada au trecut pe partea Angliei și au declarat, că vreau să fie engleze, spre întărirea și mărirea Angliei. Are deci Anglia de toate și tot ce-i trebuie: cereale, aur, argint, aramă, vite, etc. Nu are decât să le mute dintr'un loc într'altul, cu ajutorul vapoarelor, cu ajutorul mărilor. Sistemul de transportare al Englezilor e ireproșabil. Ei stăpănesc mările, asta e adevărat. Vapoarele lor pot fi nimicite, dar nu pot fi înlocuite cu vapoarele altora. Negreșit, că va avea și Anglia mari pierderi pe urma războiului, dar ea totuși va exista și după război, ca putere mare economică.

Statele unite din America de Nord, fără Mexico și fără America de Sud, formează a doua putere mare economică. Ca populație sunt inferioare Angliei, ca bogăție însă egale cu ea, pentru că și aci se găsesc de toate în abundență. Caracterul englezesc apoi începe să scadă decând Germanii, Austriicii, Maghiarii, Slavii și Românii au început să dea contingent mai mare pe seama muncitorimeii din America. Pentru că din proletariatul de astăzi se naște burghezimea de mâine și pătura conducătoare de poimâne în America. Forța Angliei e pe mare, a statelor unite americane în căi ferate. Pământul productiv din America de Nord e de trei ori atât de mare ca al Germaniei și al Austro-Ungariei împreună. Cultivarea pământului e superioară. Numărul vitelor e îndoit atât de mare. Iar bumbacul nici Anglia nu poate produce atâta, cât produc statele unite americane, cari n'au suferit nimica pe urma războiului, din contră, au făcut bani mulți, prin urmare vor continua a fi și după război putere mare economică.

A treia putere economică ar fi Rusia. Cari vor fi după război frontierele Rusiei, nu se poate ști. Populație are și ea multă, are pământuri și păduri multe, inclusive cele din Siberia și Caucaz.

Pământurile ei sunt foarte productive, și vitele ei căutate. Are și de celelalte, de toate: fer, aur, petrol. Bani însă nu prea are Rusia, dar unde sunt materii bune de vânzare, vin banii. Nu se cere decât o bună conducere, o bună organizare, pentru a

da formă și cuprins acestei puteri mari economice: imperiului rusesc. Vor veni și zilele acestea pentru Rusia; dar atunci noi, cei din Europa centrală, trebuie să fim tari și bineînchegați, pentru a nu fi cutropiți. Aceste trei mari puteri economice ne silesc să înființăm Europa centrală, pentru a ne crea și noi o viață mondială economică. Teritoriul nostru e mai mic decât al celorlalte trei puteri, dar e bun și productiv. Avem comerț, avem industrie, avem brațe bune de muncă, — cel mai prețios capital, — dar ne lipsesc materiile pe cari le au numai statele cu colonii. Le vom cumpăra și așeza în magazine. Putere mare economică nu poate fi nici Germania singură, nici Austro-Ungaria singură, ci numai amândouă împreună. E chestie de afaceri, vor zice unii, unde pot să câștige cei mari, cei bogăți, fabricanții, capitaliștii. Ce se va alege însă din milioanele de seraci, din proletari? Bine are să fie și de ei! Pentru că de lucru va avea fiecare și bine are să fie plătită munca fiecăruia, fie că o prestează cu mintea, ori cu brațele!

Centenarul lui Rosetti.

Duminecă s'a serbat în București cu mare solemnitate împlinirea centenarului dela nașterea marelui patriot și democrat Constantin A. Rosetti. S'a făcut peregrinaj la statua sa din București, împodobită cu mulțime de cununi frumoase, între cari s'a remarcat a Maiestății Sale Regelui Ferdinand, cu inscripția: «Regele Ferdinand I, lui Rosetti, marelui om». Vorbiri au rostit: Domnul Ionel I. C. Brătianu, ministru president în numele partidului liberal, presidentul camerei române, presidentul Academiei Române, primarul orașului București și presidentul camerei de comerț. Toți oratorii au scos la iveală patriotismul cald al lui Rosetti și spiritul seu democratic și liberal.

Unificarea calendarului.

A fost vorba mai de multeori, că cei trei episcopi greco-catolici, a căror limbă liturgică nu e cea românească, ci cea maghiară (Hajdudorog) și ruteană (Munkács și Eperjes), au luat hotărâre, să introducă în diecezele lor calendarul gregorian, în locul calendarului vechiu, în uz în bisericile de rit grecesc. Dintr'un circular al episcopului din Hajdudorog, trimis și nouă, și adresat tuturor credincioșilor sei, aflăm acum, că ideea a intrat în fazele realizării, ordonându-se, ca să începere dela ziua nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, 24 Iunie, toate sărbătorile să fie prăsnuite după calendarul nou, deci cu 14 zile mai curând decât până acum. Aceleași măsuri le-au luat și ceilalți doi episcopi greco-catolici, toți trei cu știrea și încuviințarea scaunului papal din Roma.

Războiul.

Pe la Lopusno Rușii au atacat cu enormă preputere pozițiile trupelor noastre, dar regimentul de infanterie 44 din Kaposvár, cu sprijinul splendid al artileriei noastre, a respins atacurile dușmane fără a reclama ajutorul rezervelor noastre. Trupele rusești erau împărțite în nouă coloane, cu misiunea, ca una după alta se dea asalt asupra pozițiilor noastre, dar toate asalturile lor au fost respinse, în lupte date cu baionetele. Dușmanul a avut pierderi enorme. Dușmanul a continuat apoi și noaptea cu atacurile, dar earăși a fost respins. Pe alte locuri încă au fost respinse atacurile rusești, iar într'un loc trupele noastre au cucerit teren.

La frontul italian s'au continuat atacurile îndârjite, pe unele locuri cu granate de mână, din partea Italianilor, dar fără succes. Toate au fost respinse, iar ai noștri au mai luat într'un loc puțin teren dela dușman, o însemnată coastă de deal, pe care dușmanul de trei ori a încercat să o recucerească, dar s'a ales numai cu pierderi mari. Ai noștri au luat 700 prizonieri, cu 25 ofițeri și 7 mitraliere.

Dela frontul dela apus se anunță lupte grele pe întreaga linie. Ele decurg însă în mod favorabil pentru Germani, cari au respins în mod bravuros toate atacurile repetite, mai ales de noapte, ale dușmanilor. A mai fost nimicit un aeroplan englez. Persoanele din el, doi ofițeri, au fost aflate moarte.

Telegramele primite astăzi ne spun, că Rușii au trecut în Bucovina peste riul Siret, pe celelalte locuri însă, dealungul frontului răsăritean, încercările lor de înaintare au fost împedecate, cu pierderi mari pentru ei, iar pe unele locuri au fost împinși chiar îndărăt. Rușii au atacat și de câte patru ori după o altă, dar fără succes. La frontul italian toate atacurile dușmane au fost respinse, iar la frontul dela apus e foc viu de artilerie pe întreaga linie.

Raportul general

al „Societății femeilor ortodoxe-române din Săliște“ pe anul 1915/16.

Onorată adunare generală!

Cu sărbătoarea de azi a sfinților împărați Constantin și Elena, «Societatea femeilor ort.-rom.», din loc încheie al doilea an de activitate dela înființarea ei. Cu mulțămire în suflet putem privi la cei doi ani plini de activitate mănoasă caritativă și umanitară dezvoltată cu zel și abnegațiune de către membrele acestei societăți acum, când spiritul de jertfă pentru cauzele mari și sfinte reclamă sprijinul tutu-

ror fiilor unei națiuni. Dacă bărbații își fac datorința cu mari jertfe de sânge pe diferite câmpuri de luptă, celor rămași acasă și în deosebi femeilor le revine datorința de a ușura și alina prin jertfă și muncă caritativă nevoile și grijile celor năpăstuiți de viforul vremilor, prin care trecem.

Dacă după groaznicele sguudiri, prin cari a trecut lumea creștină în urma persecuțiilor sângeroase ale împăraților romani, s'a ivit ca o rază luminoasă, ca un inger ocrotitor, mama marelui Constantin fericită Elena, care adăpăta la izvorul cel sănătos și alinător al învățăturilor creștine a influențat asupra fiului său, încât au încetat goanele asupra mărturisitorilor credinței creștine, tot astfel sunt chemate și în aceste timpuri diferitele societăți de femei, ca prin calitățile lor sufletești, prin munca lor isvorâtă din inimii duoase și iubitoare de înaintare pacinică, să reverse balzamil vindecător peste ranele, ce le cauzează pe toate terenele vieții noastre, cataclismul, la care asistăm de doi ani.

O mică zală în lanțul prețios al acestor societăți femeiești e și societatea noastră, care prin activitatea dezvoltată și în anul acesta 1915/16, dovedește că bun lucru s'a îndeplinit, când l-a această sărbătoare înainte cu doi ani și-a luat ființa.

1. Societatea în cursul anului societărilor 19/5/16 a continuat opera de ajut rare și alinare a celor atinși mai direct de urmările războiului, începând anul trecut. A sprijinit și mai departe ocrotirea și alimentarea răniților, cari ni se trimiteau din spitalele din Sibiu și a luat hotărârea în una din ședințele comitetului de a organiza școala de bucătărie populară în un curs sistematic, în care să se instrueze e-levele în diferiți rami ai gospodăriei de casă. Din cauza urcării exagerate a prețului alimentelor precum și prin reducerea în mod simțitor a numărului consumenților, societatea s'a văzut silită din Noembrie începând a sista deocamdată cursul de bucătărie populară până la timpuri mai prielnice. Își ține însă de datorința a mulțami conducătoare Dșoarei Natalia Drăgits pentru devotamentul și priceperea, cu care a condus numitul curs.

2. Societatea primește și în anul acesta însărcinarea de a pregăti pentru soldații dela fronturi, salari de lână, pumnusei și apărătoare de genunchi. Membrele sale grupate câte două cutreeră comuna din casă în casă, colectând daruri în bani și lână spre scopul amintit. Colecta a dat rezultatul frumos de 1095 cor.

3. Din această sumă s'a cumpărat lână trebuincioasă pentru haine calde pe seama soldaților noștri, lucrând membrele societății noastre 480 bucăți haine de lână cari s'au trimis prin primăria comunală «Crucii Roșii» din Sibiu.

4. Tot din suma colectată au fost împărțite cu prilejul Sf. Sărbători ale Nașterii Domnului peste 120 familii sărace cu câte o pâne, o jumătate kgr. de carne de oaie și o făclie. Aceste daruri au vărsat multă mângăere în sânul familiilor sărace din loc, îndulcindu-le intrucâtva de Sfințele Sărbători traiul greu, în care le-a adus scumpetea acestor zile. Ne simțim îndemnați a aduce și cu acest prilej mulțămire «Tovărășiei de consum» din loc pentru carnea ce ne-a pus în mod gratuit la dispozițiune, spre a o împărți între săracii comunei.

5. Insuflețirea manifestată de publicul român de pretutindena pentru înființarea «Orfelinului românesc din Sibiu» a aflat

răsunet și în sinul societății noastre, votând comitetul în ședința sa din 5/18 Faur 1916, cu unanimitate și însuflețire suma frumoasă de 500 cor. pe seama acestei instituțiuni umanitare, menite să ocrotească orfanii eroilor noștri. Acest conclud al comitetului ne luăm voie a-l prezenta spre aprobare și On. adunării generale.

6. Pentru sporirea averii societății reduce în mod simțitor prin dăruirile amintite, comitetul a deliberat asupra modalităților, pe ce cale ar putea spori averea societății. Pe lângă că a recurs la băncile locale pentru ajutor, ceea-ce ni s'a și promis prin hotărârile direcțiunii institutelor numite, la propunerea dnei Ana I. Lupaș, comitetul a luat hotărârea, să aranjeze o tombolă de lucruri de mână, cari se vor colecta de membrele societății dela femeile noastre din Săliște și din comunele învecinate.

O comisiune esmisă de comitet va veni cu un plan de organizare a tombolei proiectate.

7. Intre problemele de muncă ce și-a ficsat societatea pentru viitor, e pe lângă punctul amintit și aflarea unei modalități de a valorifica lucrările de mână ale fetițelor noastre. Cazuri concrete când lucrări de mână, cari au reclamat muncă de luni de zile au fost remunerate mai ales de străini cu sume bagatele, au determinat comitetul de a se interesa de valorarea acestor lucrări și a sta în ajutor fetițelor noastre avizate la munca mânilor lor și a le da orientarea recerută pentru a-și putea valorifica după merit productul muncii lor. Societatea va îngriji la timpul său și de aranjarea unui «Debușeu» unde va primi și executa comanda pentru lucruri de mână țărănești. Comisiunea însărcinată cu aranjarea tombolei va lua în mână și această acțiune salutară, menită a promova lucrări de industrie casnică, precum și a mijloci pe seama femeilor și fetelor noastre, cari își agonisesc traiul zilnic prin lucrul de mână, rentabilitatea ostănelor lor.

8. Avera societății se înfățișează în următoarele cifre:

a). Fondul neatacabil depus la «Cassa de păstrare» din loc în libelul Nr. 7377 s'a urcat la suma de 1765 cor.

b). Fondul de binefacere depus în libelul Nr. 7300 se urcă la 651 cor.

c). Colecta pentru odăjdii 410 cor. Avera Soc. în bani depuși e în total: 2826 cor.

În cele înșirate am cercat a da un tablou fidel asupra activității dezvoltate în anul societății inspirat, precum și asupra stării ei financiare în nădejdea că On. adunare generală va aproba cele îndeplinite și va da comitetului imputernicirea și sprijinul recerut de a duce la bun sfârșit planurile de acțiune, pe cari și le-a ficsat pentru viitor. Apeland deci și pentru viitor la munca desinteresată și devotamentul dovedit în cei doi ani de existență ai societății de către membrele sale, intrăm cu frumoase prospecte pentru viitor în al 3-lea an de existență al «Societății femeilor ort. române din Săliște». Cu Dumnezeu înainte!

Săliște, în 21 Maiu v. 1916.

Luat cu aprobare la cunoștință din partea adunării generale, ținute la 21 Mai 1916.

Dr. Ioan Lupaș   Dr. Dumitru Borcia
președinte.   secretar.

Ana I. Chirca m.p.   Stefania N. Petram.p.

După un an de război.

— Un italian despre Italia. —

Profesorul Sinigaglia, un italian de origină, naturalizat român de câțiva ani și profesor de limba italiană și franceză la școala superioară de comerț din Iași, scrie în ziarul românesc *Opinia* următoarele:

A trecut un an de când primele focuri de armă au fost schimbate între trupele italiene și trupele austro-ungare la hotarele ce despart țările respective.

Italianii relevau cu mândrie faptul, că din cele patru puteri aliate, cari luptă contra puterilor centrale, singură Italia află pe teritoriul dușmanului, fără ca acesta să fi putut ocupa un petec cât de mic de teritoriul italian.

Și cu toate acestea, eu am rămas pesimist; nepăsător față de insinuările răutăcioase ale patrioților de reclamă, repet așeză ceea ce am declarat dela începutul războiului: Italia joacă o carte foarte riscată în acest conflict cu Austria... Mă tem că, chiar în cazul cel mai norocos, câștigul nu va fi la înălțimea jertfelor făcute. Și pentru ce luptă azi Italia contra Austriei? Pentru dobândirea acelor 24.000 kilometri pătrați de teritoriu italian, care se află încă în stăpânirea Austriei; pentru mântuirea de sub jugul monarhiei habsburgice a celor 800.000 de italieni, cari vietuesc pe acele ținuturi în promiscuitate cu 3.000.000 de alte neamuri: nemți, austriaci, slavoni, sârbo-croați, unguri etc., cari vor fi mereu primejdioase și o cauză de nelincetată prigoană, de vărsări de sânge și de trădare.

Războiul a costat până acum Italia patru miliarde de lire și o sută de mii de oameni. Și ce oameni? Floarea tinerimii a cărei sânge curat italian, n'a suferit niciodată amestecul străin. Dar câte sute de mii vor mai fi jertfiți pe altarul idealului național?

Și să se noteze, că printre cei 800.000 de italieni așa zisi iredeceți, sunt prea mulți austriaci, mult mai mulți ca în România.

Dar se pune întrebarea: Ajunge-o ostirea italiană la victoria finală? Greutăți enorme, pe cari natura terenului le opune lor, au fost până acuma învase. Dar rezistența dușmanului e puternică, grație abilității sale la lupte de muncă și mai e seamă grație unor trupe admirabil pregătite.

Țelul, în orice caz, este încă departe de a fi atins. Este adevărat, că Italia dispune de o armată de peste două milioane de oameni; dar numai o pătrime din ea cel mult, poate fi întrebuițată în război actual; cavaleria și artileria grea de câmp sunt inutilizabile; dar nici infanteria de linie ale cărei elemente sunt constituite din oameni aparținând regiunilor prea calde ale Italiei centrale și meridionale, nu poate de nici un folos. Numai alpinii (infanteria de munte), bersaglierii (vânătorii) și trupele din Italia nordică pot fi opuse armatei dușmane. Armata austro-ungară, din contră este cu desăvârșire bine pregătită a infrumofensiva italienilor.

Nu era un secret pentru Austria, că cu toată alianța sa cu Italia, poporul italian simțea antipatie pentru ea. Ea știa că chestii Trento-Triest frământă spiritele iredecețe dincoace și dincolo de hotarele sale, și că pentru rezolvirea acestei chestii, mai curând sau mai târziu războiul va izbucni. Pentru

FOIȘOARA.

Episcopia Geoagiului de sus și mănăstirea dela Râpa-Rimețului.

De preotul Ioan Dăncilă.

(Urmare).

Numele celor dintâi episcopi dela această mănăstire nu s'au păstrat, sau cel puțin n'avem încă documente, care să ni-numească. Cel dintâi episcop pe care l cunoaștem cu numele, a fost Cristofor, la 1557, întărit de regina Izabela. Că înaintea acestuia au fost și alții, nu incupe nici o îndoială. Luând în considerare împrejurările de prin mijlocul veacului al XVI-lea, cred că s'ar putea admite cu oarecare probabilitate, ca înaintea lui Cristofor la Geoagiu un episcop Ioan, pe baza unui document publicat de curând de dl N. Iorga, din arhiva Sibiului, după originalul din 14 Iunie 1553.¹ Ioan acesta fusese

preot în satul Peșteana, lângă Hațeg. Castelanul Hunedoarei vrea să-l facă episcop pentru hirotonirea lui Ioan a și scris «domnului nostru» Mircea Vodă-Cioban, din Țara Românească, și roagă ca și «Sibiienii prietini Domnului muntean», să-i scrie și ei în această chestiune. Ioan va fi fost sfințit de Mitropolitul din Târgoviște Ananie și s'a întors apoi să-și ocupe scaunul său episcopesc. Va fi venit la Geoagiu unde era o veche episcopie, dar nu e eschisă posibilitatea, ba se pare mai probabil, că el să fi residat la mănăstirea Prislopului dela Silvaș, în ținutul Hațegului, de unde plecase preotul Ioan, acum episcop. Mănăstirea Prislopului tocmai în acest an era restaurată de o Domniță română: Zamfira, fiica lui Moise Vodă din Muntenia. Din lipsă de izvoare istorice nu se poate însă preciza reședința acestui nou episcop Ioan: va fi fost ea în Geoagiul de sus ori la Prislop, rămâne ca descoperirile de documente inedite de prin diferite arhive să hotărască deplin.

Am fost amintit mai sus, că cel dintâi episcop, despre care știm sigur, că a rezidat în mănăstirea dela Geoagiul de sus e Cristofor dela 1557. Numele acestui episcop o face regina Izabela, soția răposatului Ioan Zăpolya, Voevod al Ardealului și rege al Ungariei, de sigur la stăruința Domnului muntean Petrașcu vodă cel Bun, tatăl lui Mihaiu Viteazul, care așază din nou în domnie pe Izabela, alungată de regele Ferdinand în Polonia. Documentul fiind

interesant și prețios, pentru că arată și jurisdicțiunea întinsă ce o avea episcopul din Geoagiul de sus, căruia preoții și călugării îi plăteau dijele obișnuite, îl reproduc aici: «... Facem cunoscut prin această tuturor celor ce se cuvine, că noi după rugăciunea unor credincioși ai noștri din Partea reverendului și religiosului bărbat Cristofor, făcută către Maiestatea noastră, cât și din meritele și virtuțile și cunoștințele speciale de limbă și literatură grecească, cu care am înțeles că este înzestrat; am hotărât să-i dăm aceluși Cristofor Episcopatul mănăstirii Geoagiului de sus («Fel-Diod») cu toate pertinențele, veniturile și foloasele cari le a avut din vechime («ab antiquo») aceluși Episcopat, însă cu aceste condițiuni, ca el din acea mănăstire să mărturisească credința tuturor celor ce se cuvine, să-i învețe și să certe și să pedepsească pe cei răi și cu purtări rele, și întărim aceasta dare prin puterea acestei cărți. Din care cauză va impunem vouă, tuturor preoților, călugărilor, și tuturor oamenilor de orice stare și condițiune, cari mărturisesc credința grecească, precum s'a zis mai sus, ca de aici înainte să recunoașteți pe numitul Cristofor de episcop al mănăstirii din Geoagiul de sus, să ascultați de dânsul și să vă supuneți lui, și să-i dați, și să faceți și a se dea toate veniturile cari au obicinuit a se da din vechime lui sau omului lui care va arăta

această carte, fără de nici o împotrivire altminterlea să nu faceți».¹

Cât timp va fi păstorit aici Cristofor, nu știm, dar un lucru e sigur, că el n'a trăit în această mănăstire până la 1574 și nu e identic cu acel Cristofor, care a pare la această data la Vad, sau Prislop, cum pretinde Bunea.²

Jurisdicțiunea episcopilor dela Geoagiu se va fi întins nu numai asupra ortorva sate din jur, ci asupra tuturor bisericilor românești ortodoxe din sudul Ardealului, — partea nordostică era sub jurisdicțiunea episcopilor dela Vad, — ceea ce se vede lămurit din documentul redus mai sus. Izabela nu restrânge jurisdicțiunea episcopescă a lui Cristofor la numite sate, ci îi dă dreptul «să mărturisească credința grecească (ortodoxă) tuturor» și impune «tuturor călugărilor și preoților» să plătească numitul episcop veniturile obișnuite din vechime. Astfel poate afirma cu siguranță, că jurisdicțiunea episcopilor dela Geoagiu s'a întins asupra tuturor bisericilor ortodoxe din sudul Ardealului.

Episcopia Geoagiului n'a încetat moartea sau dispariția lui Cristofor, cu s'a crezut până acum, ci ea a existat mai departe, ca episcopie ortodoxă până

¹ Magazinul istoric pentru Dacia, III Biserici, 1846 pp. 205—7.

² Vechile episcopii românești p. 57.

acest cuvânt Austria a luat la timp strașnice măsuri de apărare, cari n'au înecat un singur moment, perfecționându-și totodată sistemul forturilor și fortărețele sale stabilite pe toată linia Alpilor italo-austriacă și pe Isonzo.

Și în timpul acesta de război, italienii se luptă ca niște lei, pentru a cuceri un vârf la 3000 metri deasupra nivelului mării, și când după oboseală supraomenească și pierderi colosale ajung în sfârșit acolo, văd înaintea lor alte vârfuri și se pregătesc pentru alte ascensiuni și pentru alte jertfe sângeroase, strigând „Avanti Savoia! Viva L'Italia!” Și mor, mor, căci italianul nu fuge niciodată dinaintea dușmanului.

Mor, bieții copii ai Italiei, cu strigătul de „trăiască dinastia, trăiască Italia”, mor pentru patrie; mor pentru ideal sublim; dar, cine va vedea și când, răsuneta sângelui lor vărsat în mod așa de generos...

Pentru orfelinat.

Părintele **Laurențiu Curea** a trimis pe seama fondului orfelinatului din Sibiu suma de 520 coroane 21 fileri, suma adunată, în calitate de preot militar, dela următorii:

1. A colectat **Alexe Odor** sumele următoare:

Alexe Odor, funcționar la „Albina” 6— George Baboie funcționar la „Albina” 10— Dr. Victor Ola avocat, Brașov 10— Vasile Neguț, profesor 6— Costandin Furtună, învățător 4— Anton Savitzki, droghist, Cernăuț 4— George Lincu, învățător 2— Otto Taussig, comerciant, Prag 2— Adolf Ruziska, comerciant 2— Alois Winternitz, funcționar Prag 2— Aladár Réy secretar, Bpesta 2— Rudolf Kaufmann, comerciant Bpesta 2— N. N. 2— N. N. 1— Petrache Muntean 1— Otto Ther, funcționar Prag 1— Frantz Palugyay funcționar Prag 1— Total 58— adică Cincizeci și opt coroane.

2. Sergenții **Lazar Coca** și **Ioan Cucu** au colectat sumele următoare:

Lazar Coca, sergent major, Hălmeag 5— Ioan Cucu sergent major, Lugoj 5— George Szöcs, croitor, Brașov 4—20 Petru Albert, zugsf. Augustin 2— George Zachiu sergent major, Bod 2— Ioan Morar, Fel-dioara 1— Iosza Albert, Bodos 1— Ales. Potcoavă, Előgatrak 1— Emil St. Șelariu, Gerőét, voluntar 1— George Cucu, Hid-vég 1— Radu Ilie, Ferház 1— George Gaiser, Zágony 1— Mihai Kadar 70— Andron Farkas 60. Albert Kosbetar 60. Iuliu Baázs 60. Mihai Ambrus 60. Bucur Varga 60. Mihai Gubar 50. Dumitru Puiu 50. Zaharie Gaulai 40. Ieronim Grozea 40. Nicolae Teslea 40. George Fireș 40. Ioan Lăseu 30. Ioan Tanczos 30. George Ianea 30. Gligor Guța 30— Ales. Tălcoi 30. George Ardelean 30. Septimiu Sever Voina 20. Ilie Prunea 20. Simeon Bucur 20. Mihai Ripas 20. Petru Iacob 20. George Ienea 20. Daniil Rocea 10. Total 3450 adică Trezeci și patru cor. și 50 fil.

3. Sergentul **Todor Ilea** a adunat dela reconvașenței reg. 51 sumele următoare:

George Mircea 1— Dumitru Dascăl 50. Miron Muntean 40. Vasile Oros 40. Todor Vig Iános 40. Ioan Pescheleu 40. Todor Ilea 30. Vajdas Márton 30. Ioan Bodea 30. Ioan Aolos 20. Petru Goga 20. Nicolae Purece 20. George Nicos 20. Kővári Miklos 20. Iosif Iies 20. Simeon Morsan 20.

pela 1570. Ca urmași ai lui Cristofor întâlnim la Geoagiu încă doi episcopi ortodoksi: Sava și Gheorghe din Ocna, căruia i-a urmat iarăși Sava.

Valul cutropitor al calvinismului n'a putut pătrunde în mănăstirea Geoagiului și acești doi episcopi din urmă n'au fost calvini, cum pretind fără nici un temei Bunea¹ și d. N. Iorga.² Afirmarea lor se bazează pe o interpretare greșită a documentelor, căci în nici unul nu se spune că episcopii: Gheorghe de Ocna și Sava ar fi trecut la calvinism. Avem două documente cari ne vorbesc despre acești episcopi. Unul e din 10 Aprilie 1562 prin care Ioan Sigismund Zápolya recomandă clerului românesc din districtul Hațeg și Caransebeș pe Sava, fost episcop la Geoagiu, în locul lui Gheorghe de Ocna, episcop și el la această mănăstire, cu sprijinul lui Melchior Balassa.³ Prin urmare nici vorbă aici despre trecere la calvinism a unuia dintre aceștia. Al doilea document e din 4 Noembrie 1570. Din el se vede, că Sava, episcopul de Geoagiu, a avut o casă în Lančrám, pe care princi-

George Rus 20. Petru Vanca 20 Vasile Merdean 20. Ioan Sabău 20. Gligor Demlele 20. Timoteiu Manea 20. Vasile Pop 20. Traian Estrovean 20. Ștefan Goia 14 Atinogen Suciu 12. Ioan Troiacu 12. Mihai Cravet 10. Vasile Șerban 10. Moise Pinte George Căvaciu 10. Nistor Vonuț 10. Béksey Gyula 10. Kovács Márton 10. Ronai Ferenc 10. Sauman Iakub 10. Vasile Crișan 10. Petru Regyies 10. Dumitru Manu 10. Iacob Pop 10. George Bichuța 10. Ioan Mutu 10. Ioan Buț 10. Simeon Năprădean 10. Ioan Latiș 10. Nicolae Ciupea 10. Ioan Rus 10. Nic. Furdui 10. Ștefan Ardelean 10. Petru Dalha 10. Vasile Goga 8. Filip Rodan 6. Nicolae Riez 4. Total 1006 adică Zece cor. și 6 fileri.

4. Sergentul **Iosif Reti** a colectat dela comp. I a reg. 2. sumele următoare:

P. R. 2— Iosif Reinat 1— Un voluntar 1— Iosif Reti 1— Ferdinand Neigl 50. Ioan Bunaciu 40. Mátyás Elek 40. Iosif Bisek 40. Antal Bacó Andras 40. Barcsa Bodalai János 40. Petru Varga 40. Mihai Toth 40. Ioan Iulan 40. N. N. 40. Werner Rudolf 40. Iosif Iokk 40. Marta Frischmann 40. Fritz Badon 20. Martin Kurmes 30. Petru Popp 30. Ferdinand Ott 30. Gires András 20. Bió Domokos 20. George Etim 20. Valeriu Fulea 20. Kádár Arjád 20. Hilochi Ioan 20. George Kivics 20. Petru Vasiloiu 20. Pál Igézsz 20. Föder Kárán 20. Kovács Arjád 20. Vasile Sierb 20. Ioan Tontsch 20. Simeon Stanea 20. Ioan Șerban 20. Vasile Bucur 20. Márton Domkos 20. Iosif Gavrea 20. Șofron Ardelean 20. Bucur Rancan Savu 20. Imreh Ferentz 20. Reinhold Filip 15. Kovács Ferentz 10. Imreh Ferentz 10. Heidu Zsigmond 10. Ferencz István 10. Keresztes Albert 10. Szabó Sándor 10. Ștefan Meza 19. Vaclav David 10. Kárár Iosif 10. Gáspár István 10. Kis Mihai 10. Veres Gyula 10. Vén Antal 10. Ovary Antal 10. Csuka Mihai 10. Szócs Sándor 10. Kondrat Lajos 10. Ioan Petreu 10. Lăutar George 10. N. N. 10. Total 1785 adică Șaptesprezece cor. și 85 fil. (Va urma)

NOUTAȚI.

Personal. Preasfinții Lor, Episcopii **Ioan I. Papp** al Aradului și **Dr. Miron E. Cristea** al Caransebeșului, au sosit astăzi în Sibiu, pentru a participa la ședințele consisto-rului mitropolitan, cari se încep mâine, Joi. Ședințele le va prezida și conduce P. S. Sa, Episcopul **Ioan I. Papp** din Arad.

Examen de maturitate. La școala comercială superioară română din Brașov s'a încheiat examenul de maturitate. Au obținut nota generală foarte bine: Maria Bercan, Lia Dima, Valeria Lupan, Silvia Benția, Constanța Popescu, Hortensia Saftu și Ioan G. Căciulă. Nota bine: Megda Banes, Lucian Cioran și Aurel Gociman. Nota suficient: Traian Agadișan, Nic. Martin, I. Popa, Virgil Simulescu și G. Vuc. Repetează examenul din unul sau două obiecte 9 candidați în Septembrie a. e. Pe un an este respins 1 candidat.

pele Ioan Sigismund Zápolya i-o ia și o dă episcopului româno-calvin Pavel Tordasy, fiindcă Sava n'a voit să treacă la calvinism, ci mai bine a părăsit Ardealul pentru păstrarea credinței sale ortodoxe. Interpretarea dată de Bunea acestui document e cu totul arbitrară și tendențioasă, ca și a celorlalte multe afirmări ale sale privitoare la Episcopii, Mitropolii și peste tot la biserică ortodoxă română din Ardeal. S'a putut vedea în timpul din urmă, cât de mult a scăzut valoarea cărților sale istorice lipsite aproape pretutindeni de obiectivitate științifică, fiindcă a căutat neconștient să reducă biserică noastră drept credințioasă, exagerând influența calvinismului, prin care ne-am fi făcut Maghiari ca să poată justifica actul Unirii cu Roma ca o absolută necesitate națională, lăudând în cuvintele cele mai puțin serioase «sfânta unire», — expresia lui Bunea.² (Va urma)

Vorbe înțelepte.

Viața aceasta e o artă, în care cei mai mulți oameni rămân numai diletanți până la trecerea la viața cealaltă, la viața vecinică.

¹ Bunea, *Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria*, pp. 303—4
² Vezi și *Autonomia bisericească, Discursuri, Diverse*, Blaj, 1903 pp. 518—522

Furtună în Sibiu. O aspră furtună, împreună cu grindină, a băntuit Marți noaptea pe la 4 ore în orașul nostru și în împrejurime. Noroc că n'a durat decât vreo 5 minute. Totuși cantitățile mari de grindină au stricat coperișe de case, au devastat parcurile și grădinile cu pomi și verdețuri. N'a rămas clădire în Sibiu cu ferestrele întregi. Geamurile catedralei noastre sunt aproape toate sparte. Pe străzi se vedeau și Marți după amiază grămezile mari de grindină. În zilele precedente orcanul s'a deslănțuit și în alte ținuturi din patrie cu străinătate, producând pagube pretutindenea.

Moarte eroică. Din Arad se vestește că fiul dlui avocat Petru Truția, **Dr. Demetriu Truția**, candidat de avocat și voluntar stegar în regimentul de infanterie Nr. 50, rănit grav pe frontul italian în 25 Mai, a înecat din viață, după ce a fost dus în spitalul militar din Folgaria, în 1 Iunie 1916. Defunctul erou, mort în etate de 29 de ani, este înmormântat în mod provizoriu în cimitierul militar al numelui oraș, de unde în Septembrie va fi transportat la Arad. Glorie memoriei sale!

† **Contele Moltke**, general-colonel în armata germană, subșef al statului maior german, a murit în mod subit, Duminică la amiază, în sala senatului imperial din Berlin, în cursul serbării aranjate acolo întru eterisirea memoriei mareșalului Goltz, murit în primăvara anului acestuia în Turcia. Contele Moltke rostise o vorbire la serbarea amintită, iar după el luse cuvântul ambasadorul turcesc din Berlin, dar abia a început să vorbească, și contele Moltke a amețit, a căzut de pe scaun, iar medicii cari au sosit s'au deej ajutori au constatat că e mort. Un atac de apoplexie i-a pus capăt vieții. Președintele serbării a declarat serbarea de încheiată și a rugat publicul să se depărteze.

Războiul și dascălii. În Franța, cum anunță *Times*, participă la lupte 20 mii de învățători pe câmpul de război. În timp de aproape doi ani au murit dintre aceștia 3000. Răniți sânt 7000. Și prizonieri?

Propagandă plătită. Ziare ateniene constată, că dela izbucnirea războiului până acum, fostul prim ministru grec *Venizelos* a primit, pentru propagandă sa în contra puterilor centrale, suma de 12 milioane de franci, aduși din Franța. După *Journal de Pétrograd*, aderenții din București ai Rusiei pravoslavnice au încasat peste 15 milioane. Vorba aluia: Banul nu miroase.

Scepticism. Presa parisiacă arată mult scepticism față de știrile despre victoriile rusești. *La Temps* previne publicul să nu fie optimist și spune că rezultatul este obținut prin mijloace insuficiente. (Ziarul face aluzie la faptul, că rușilor li se vor isprăvi prea curând munițiile). Presa radicală spune, că dacă rușii au câștigat teren, este mai important să menție locul cucerit, de oarece experiența arată, că dușmanul obișnuște a răspunde pe neașteptate cu puternice contra-atacuri. *L'Eclair* scrie, că ofensiva rusească s'a început înainte ca rușii să fie suficient pregătiți.

Amestecătură de limbi. Ziare neutrale constată, că la Salonic afară de ruși, cari sunt încă așteptați, se găsesc reprezentate următoarele popoare: algerieni, francezi, sârbi, senegalezi, anamiți, englezi, siklas, canadieni, australieni și neozelandezi.

Muniția Rusiei. Cantitatea enormă de muniție, necesară pentru ofensiva din urmă a Rusiei, a fost furnizată în Martie și April a. e. din partea Americii. În aceste luni au ieșit aproape zilnic din portul dela Newyork mai multe vase, încărcate cu materiale de război, menite pentru armata rusească, — scriu ziarele din Germania.

Arme defectuoase. Din Stockholm se anunță, că cercurile militare rusești sunt foarte nemulțumite de calitatea puștilor furnizate de America. Armele americane, după 300—400 de focuri, nu se mai pot întrebuința, căci oțelul lor este prea moale. Rușii se plâng și de alte materiale de război cumpărate din America.

Prizonierii italieni. Soldați italieni, căzuți în captivitatea noastră, scrie *Fremdenblatt*, continuă să injure pe Cadorna și Salandra. Au idei politice luminate, cu deosebire socialiste. Despre domitorul lor actual zic unii prizonieri, că este *ré bambino* (rege băețel.) Pe tunuri italiene cucerite se pot citi cuvintele săpate în metal: *a basso il re!* (jos regele!) Soldații prinși mărturisesc, că s'au oboșit de război, de oarece ține prea mult, și de oarece nu pot rezista artileriei grele austro-ungare. Afară de aceasta, au suferit grozav, pe munți, din cauza frigului, nefiind echipați pentru climă atât de rece.

Societăți engleze în Rusia. Gazeta Rusiei din Petrograd constată, că englezii au înființat până acum în împărăția rusească 350 societăți pentru exploatarea minelor de aur, platină, fier, cupru și asbest. Minele s'au cumpărat cu prețuri derizorii. Alianța cu englezii costă mult.

Legatul Luca Dușe pentru ajutorarea copiilor din *Șura mare*, aplicați la meserii, al Fondului Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași, întemeiat de *Maria Dușe* n. *Imbăruș*, cu prilejul morții soțului său Luca Dușe, fost măestru cojocar în Sibiu, a ajuns la cor. 85 66. La acest legat a binevoit a oferi soția răposatului cor. 100 din cari a plătit 4 rate a 20 sau în total cor. 80, ear daruri au dat: Amos Bratu, învățcel cismar, Andreiu Muntean, inv. măsar, Petru Șerban, inv. chelner, câte 50 bani; Octavian Lupea, inv. cismar, Simion Cucea, inv. faur, câte 30 bani; Bucur Bloancă, inv. lăcătuș, Traian Armean, inv. croitor și Gligor Sanziană, inv. pantofar, câte 1 cor; Teodor Vasile, inv. cupțor de box, 40 bani, Miorica Tordășianu, 10 bani și interese dela „Albina 6 bani. Pentru prinos, aduce calde mulțumite Vic. Tordășianu, președintele Reuniunii meserisșilor sibieni.

Bioscopul Apollo. Va reprezenta, Mercuri și Joi, în 21 și 22 Iunie n. 1916: Rezervistii noștri, Poveste patriotică din război în 4 acte. Urmarea dela piesa *Cadetul de rezervă*. Afară de aceasta un program de întregire.

Cărți și reviste.

Războiul cel mare în ilustrațiuni. Apare odată pe lună și reprezintă ilustrațiunile cele mai reușite și interesante ale actualității.

Prenumerarea se poate face la librăria *H. Zeidner în Brașov*, prin plată anticipativă, socotind 85 fileri de exemplar, franco porto.

La o comandă de 10 exemplare, de un număr sau diferite numere, se dă 1 exemplar gratuit. Se poate abona cu numărul.

Pagini Literare. A apărut nrul 7 din 1/14 Iunie 1916. Cuprinde: „Cum am început a scrie”, cu prilejul morții lui N. Gane, de Petronius. Viziuni, Seara, Sonet, poezii de M. Pallade. Cantece de R. Cetină, Speranța, povestire de I. Agărbiceanu, Sunt încă tânăr, tristo... poezie de A. Cotruș. Drum greu, de I. Furtună. Cronică. Insemnări. Supliment artistic, desemn de Al. S. Iorga. Ilustrații. — Abonamentul 10 coroane pe jumătate de an, 20 cor. pe an. Apare de două ori pe lună sub îngrijirea unui comitet. Redactor: Victor Stanciu. Administrația: Arad, Strada Zriny 1/A.

Premii pentru muncitori.

Camera comercială și industrială din Brașov ne vestește, că în urma dispozițiunii ministrului de comerț se vor împărți și în anul 1916 între acei muncitori cari prin serviciu îndelungat și credincios s'au arătat vrednici, *100 diplome și 100 premii de câte 100 cor.*, dintre cari 5 asemenea premii se împart între muncitorii de pe teritoriul camerei din Brașov, care se extinde asupra comitatelor Brașov, Făgăraș, Târnava mare și Sibiu. Se recerează dătorii de lucru (patronii), atât fabricanți cât și ceialalți măiestrii meseriași, să aducă cel mai târziu până la 15 Iulie n. c., la cunoștința camerei numele acelor muncitori, cari sunt vrednici de premiare. Cel care dorește să fie premiat are să dovedească: 1. că e cetățean ungur; 2. că a fost aplicat în mod stabil de serviciu (muncă) industrială (de meseriași); (portarii, vizitii, servitorii cancelariilor, fabricilor, cum și alții, cari îndeplinesc asemenea lucruri, nu vor fi premiați); 3. că au fos aplicați într-una și fără întrerupere cel puțin 15 ani la muncă industrială (aci se socotesc și anii de uenice, la meseriile legate de anotimpuri, munca din câte un anotimp complet (întreg), se consideră drept câte un an); 4. plata muncitorului să nu ajungă suma de cor. 2000.

Toate acestea sunt a se dovedi cu acte autentice, eventual cu cărțile de lucru, sau cu copiile legalizate ale lor. Unul și același muncitor nu se premiază, decât o singură dată.

Camera va înainta cererile întrate cu propunerile sale motivate la minister, care va aduce hotărâre în cauză.

Sibiu, 17 Iunie 1916.

Pentru comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Vic. Tordășianu
președinte.

¹ *Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria* Blaj 1904 pp. 236—7.

² Iorga, *Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Mitropolia Ardealului în Analele Academiei Române* 1904 p. 7; și același *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a Românilor*, Valenii de Munte, 1908, I p. 171.

³ Iorga, *Ștefan cel Mare Mihai Viteazul și Mitropolia Ardealului în l. c.* 22 no VI.

Concurs.

Pentru postul de învățător devenit vacant la școala confesională gr. or. română din Alămor prot. Săliștei prin moartea fostului învățător Nicolae Lupu, se publică concurs în termen de 15 zile de la 1-a apariție în „Telegraful Român”.

Salariul împreună cu acest post este de 800 cor. care să încasează din repartiție dela popor, iar restul până la suma stabilită în art. de lege XVI. din 1913 se va cere ca întregie din vistieria statului. Pentru cazul, că aceasta întregire nu să va vota sau după votare s'ar retrage din orice motive, comuna bisericească nu poate lua asupra sa îndatorirea de a plăti din al său, iar cel ales se obligă a nu pretinde dela biserică mai mult decât 800 cor. Locuința va avea în edificiul școlii. Concurenții să aibă și pregătire muzicală spre a forma cor cu elevii și a cânta în biserică la sf. Liturgie în Dumineci și sărbători.

Petițiile de concurs instruite în conformitate cu dispozițiile regulamentului școlar se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. român din Săliște, fiind autorii lor poștiți a să prezenta în biserică din Alămor, ca să-și dovedească destoinicia în cântare și să facă cunoștință cu poporul.

Alămor, din ședința comitetului parohial, ținută în 21 Maiu 1916.

Simeon Alămorean paroh-șefedinte.
Vasilie Frățilă notar.
Ad Nr. 293/1916.
Văzut: 90 1-3
Săliște în 24/V. 1916.

Dr. Ioan Lupuș protopop.

Nr. 246/1916 prot. (93) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele bisericești mai jos însemnat din tractul Murăș-Oșorheiului se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare.

I. Petru postul învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din Inclandulmare.

Salariu legal 1200 cor. în bani.

- dela popor 600 cor.,
- dela biserică 200 cor.,
- ajutor dela Consistor 200 cor. conform deciziei Nr. 6856 școl. din 1912; iar pentru rest se va cere ajutor de stat,
- în natură cvartir și grădină.

II. Pentru postul învățătoresc împreună cu postul cantoral dela școala gr.-or. română din Gherneșig.

Salariu legal 1200 cor.

- dela popor 400 cor.,
- ajutor dela Consistor 200 cor. conform deciziei Nr. 12734 din 1910.
- restul se va cere dela stat,
- în natură cvartir și grădină.

III. Pentru postul învățătoresc împreună cu postul cantoral dela școala gr.-or. română din Medieș-falău.

Salariu legal 1200 cor.

- dela biserică 470 cor.,
- Venite cantonale 130.,
- Restul dela stat,
- în natură cvartir și grădină.

Aleșii învățători sunt obligați pe lângă îndatoririle impuse de regulamentul școlar, instruiți pe elevii în legământ și pomărit să formeze cu elevii cor, să-i conducă în Dumineci și sărbători la biserică spre a cânta răspunsurile la sf. liturgie.

Concurenții vor șterge cererile prevăzute cu documentele necesare (extrase de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic, diplomă de învățător și eventuale atestate de serviciu) la subsemnatul oficiu în termen amintit având a se prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale și în biserică spre a cânta.

Murăș-Oșorhei, 1/14 Iunie 1916.

Oficiu protopresbiteral în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Stefan Russu protopop gr.-or.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la 2 cor.

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la 2 cor.

3. Însemnările unui trecător. Crâmpeie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la 1 cor. 50 fil.

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la 50 fil.

Librăria arhidiecezană.

Nr. 331/1916

(91) 3-3

Concurs.

Pentru, întregirea postului al doilea de învățor dela școala confesională gr. or. română din Arpașul inf-rior protopresbiteratului gr. or. al Avrighului, prin aceasta se publică concurs cu termenul de 18 Iunie (1 Iulie) 1916.

Emolumentele împreună cu acest post de învățor sunt cele sistemisate în legile școlare esistențe. Doritorii de a ocupa acest post de învățor să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subșcrișul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrighului în Avrigh (poșta Avrigh, Felek, Szebenmegye), până la termenul susindicat, având pre-argă celelalte obligaminte a instrua elevii și elevele în cântările bisericești și a cânta cu ei în Dumineci și sărbători la sfanta liturgie, și a se prezenta la sfanta biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Avrigh, 29 Maiu 1916.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrighului în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Ioan Căndea protopop.

„ZLAGNEANA“

inst. de credit și econ. soc. pe acții în Zlatna.

AVIZ.

Institutul de credit și economii „Zlăgneana” aduce la cunoștință celor interesați, că începând cu 1 Iulie 1916, va fructifica depunerile în modul următor:

depunerile de Cont-Curent cu 4%,
depușerile spre fructificare, până la 5000 Cor. cu 5 1/2 %,
dela 5000 în sus până la 10,000 Cor. cu 5%
dela 10,000 Cor. în sus, precum și depunerile corporațiilor și a fondurilor culturale, bisericești și filantropice, cu 5 1/2 %.

Darea de interese după depuneri o va plăti și pe mai departe institutul.

Zlatna, la 10 Iunie 1916.

92, 2-3

Direcțiunea.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimineața; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeu”, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată în coloare roșie și văcăță cu 20 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corectă și frumoasă nu numai pentru trebuințele sufletului ale ori căruia creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din rezboi, atât după cuprins, cât și după format și exterior

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană,** din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,

idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor., cu porto postal, 1 Cor. 10 fil.

INVITARE

la

a IV-a adunare generală ordinară,

a **Băilor sărate societate pe acții din Sebeșul-săsesc**, care se va ținea în 2 Iulie 1916, la 11 1/4 ore înainte de amiază în sala cea mare de ședințe dela casa orașului.

Ordinea de zi:

- Raportul direcțiunii și prezentarea socotelilor pe anul 1915.
- Raportul consiliului de inspecțiune.
- Propunere pentru darea absolutoriului compunătorilor de socoteli.
- Propunere pentru remunerarea casierului substituit.
- Alegerea din nou a consiliului de inspecțiune (3 membri ordinari și 1 suplent).

Activa.	Contul Bilanț cu 31 Dec. 1915.	Pasiva.	
	K f	K f	
Bani în număr	575 72	Capital acționar	120 000—
Realități	198,054 04	Fond de rezervă	1,681-79
Mobili	2.780—	Fondul pentru estinderea băii	214 84
Rufe de scaldă	820—	Creditorii	99,849 80
Debitorii diverse	482 41	Dividende neridicate	279-50
Perdere din anul trecut	9,976 88	Poziții transitorii	462 49
Pierdere	9,799 37		
	222,488 42		222,488 42

Sebeșul-săsesc, la 31 Decembrie 1915.

Consiliu direcțiunii:

Schöpp m. p., prez. **Dr. Krasser** m. p. **Dr. Mantsch** m. p.
Dr. Elekes m. p. **Dahinten** m. p. **Binder** m. p. **Ehrlich** m. m.

Examinat și aflat în ordine.

Sebeșul-săsesc, la 17 Iunie 1916.

Consiliul de inspecțiune:

Kootz m. p. **Aldea** m. p.

Icoane

ce se află spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Nagyszeben (Sibiu)**, cu prețuri reduse, și anume:

Nr. buc.	Numirea	lățimea în cm.	lungimea în cm.	pictate pe	Prețul	
					C.	f.
1	Nașterea Maicii Domnului	62	80	pânză	45	—
1	Nașterea Maicii Domnului	40	50	"	12	—
1	Punerea în mormânt	68	55	"	17	50
1	Adormirea Maicii Domnului	40	52	tinchea	15	50
1	Maica Domnului cu Mântuitorul nostru Iisus Christos	74	100	pânză	70	—
1	Răstignirea Domnului	73	100	"	70	—
1	Mucenicul George	55	68	"	10	—
1	Mucenicul George	55	68	"	8	—
1	Botezul Domnului	65	83	tinchea	45	—
1	Învierea Domnului	20	30	lemn	8	50
1	Ierarhul Nicolae	40	52	tinchea	12	—
1	Botezul Domnului	26	32	"	10	—
2	Mucenicul Haralambie	26	32	"	10	—
1	Mucenicul Dumitra	26	32	"	10	—
1	Îțierea împrejur	26	32	"	10	—
1	Cuvioasa Paraschiva	26	30	"	10	—
6	Mântuitorul nostru Iisus Christos	54	70	hârtie	4	—
6	Maica Domnului	54	70	"	4	—
9	Patimile Domnului	58	43	"	2	—
1	Prapor pictat pe pânză, pe o parte, icoana Ierarhului Nicolae, pe cealaltă parte, icoana Botezul Domnului				80	—

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **180 cor.**

Acceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **162 cor.**

Acceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **120 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **38 cor.**

Evangelia legată în piele roșie cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată foile colorate galben, cu copcii **27 cor.**

Din cauza scumpirii materialului, s'a urcat prețul.